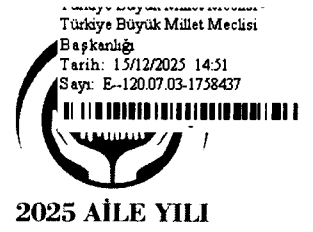

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-19038911

Konu : Soru Önergeleri (7/31467-7/33031-7/34132-7/35088-7/36275)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 01.08.2025 tarihli ve 1675051 sayılı yazınız.
b) 03.09.2025 tarihli ve 1692096 sayılı yazınız.
c) 06.10.2025 tarihli ve 1710225 sayılı yazınız.
ç) 22.10.2025 tarihli ve 1720796 sayılı yazınız.
d) 19.11.2025 tarihli ve 1737875 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Uşak Milletvekili Sayın Dr. Ali KARAOBA tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/31467, 7/33031, 7/34132, 7/35088 ve 7/36275 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/31467 Cevap Metni (6 Sayfa)
2 - 7/33031 Cevap Metni (4 Sayfa)
3 - 7/34132 Cevap Metni (3 Sayfa)
4 - 7/35088 Cevap Metni (1 Sayfa)
5 - 7/36275 Cevap Metni (1 Sayfa)

7/31467
G.K. 11

7/33031
G.K. 12

7/34132
G.K. 18

7/35088
G.K. 29

7/36275
G.K. 4

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 3BD57006-A6CB-48B8-AB5D-9CA7791F1B7F

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No: (312) 705 73 30

Uşak Milletvekili Sayın **Dr. Ali KARAOBA**'ya Ait 7/33031 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmekte, engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir.

Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilen hastanelerden alınan sağlık kurulu raporlarını baz alan Bakanlığımız Ulusal Engelli Veri Sistemi'nde kayıtlı olan Uşak ilimizdeki engelli birey sayısı; 23.614'dür. Uşak'ta ikamet eden engelli bireylerin engel gruplarına ve il/ilçe/köy dağılımına göre istatistiği, asıl veri sahibi olan Sağlık Bakanlığı tarafından verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Evde bakım yardımı 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'na 01.07.2005 tarihinde eklenen Ek-7 nci madde gereğince 26.05.2023 tarihli ve 32202 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği" hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir.

Evde Bakım Yardımı engelli bireylerin kendisine değil, bakımını üstlenen akrabası, vasisi gibi üçüncü kişilere yapılan bir destek modelidir. Söz konusu yönetmelikte yer alan şartları taşıyan engelli bireyler evde bakım yardımından yararlanmaktadırlar. 2025 Ekim ayı itibarıyla 519.945 kişi evde bakım yardımından faydalanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından mevzuat gereği, evde bakım yardımı ödemesi olarak (10.000) gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar aylık yardım ödemesi yapılmaktadır. Bu kapsamda 2025 yılının ikinci yarısı için bir engelli adına ödenen evde bakım yardımı 11.702,11 TL'dir.

Uşak ilinde 2025 yılının Ekim ayı itibarıyla 2.007 engelli birey evde bakım yardımından yararlanmaktadır.

Diğer taraftan Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında %40 ve üzeri oranda engelli raporu olan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Aylığı; 18 yaşından küçük özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Yakını Aylığı bağlanmaktadır.

2022 sayılı Kanun kapsamındaki yaşlı ve engelli aylıklarına ilişkin artışlar, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu doğrultusunda, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Mali ve Sosyal Haklar Genelgesinde yer alan memur aylık katsayısına göre belirlenmekte, artış oranı söz konusu gösterge artışı oranında uygulanmaktadır.

Bu çerçevede memur maaşlarındaki artışlar yaşlı ve engelli aylıkları ile evde bakım yardımlarına da yansıtılmakta olup, bu kapsamda 2025 yılı Temmuz ayı itibarıyla ödenen tutarlar artırılmıştır.

Bununla birlikte 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine göre 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, 60/c-1 ve 60/c-3 kapsamındaki genel sağlık sigortalısı sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin hastane, ilaç, reçete, optik katılım payı muhteviyatında ödedikleri katılım payı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından söz konusu kişilere geri ödenmektedir.

Ayrıca yaşı ve engelli vatandaşlarımızın ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik Ulusal VEFA Programı, ihtiyaç sahibi engelli vatandaşlarımızın topluma uyumunu kolaylaştıracak her türlü araç gereç ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik Engelli İhtiyaç Yardımı, özel eğitime ihtiyacı olan özel gereksinimli öğrencilere yönelik Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması gibi yardım programları yürütülmektedir.

Öte yandan Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programlarına ilişkin detaylı bilgi ve veriler yıllık olarak yayımlanan Bakanlığımız faaliyet raporlarından takip edilebilmektedir.

Bakanlığımızca; engelli bireylere yönelik bakım hizmetleri aile odaklı sosyal hizmet politikaları doğrultusunda geliştirilmektedir. Bu bağlamda, toplum temelli bakım hizmet modellerinin yanı sıra, kurum bakımı ihtiyacı olan engelli bireylere kurumsal bakım hizmeti de sunulmaktadır. Bu kapsamda;

Resmi Engelli Bakım Merkezleri; Engelli bireylere yönelik yatılı bakım hizmetleri, Bakanlığımıza bağlı engelli bakım rehabilitasyon ve aile danışma merkezlerinde ücretsiz olarak sunulmaktadır. Bu kapsamda 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla Bakanlığımıza bağlı 106 Bakım Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerde 6.875 engelli bireye hizmet verilmektedir. Uşak ilinde ise Uşak Engelsiz Yaşam Bakım, Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi (Zihinsel, Kadın, 13+) 96 kişiye yatılı hizmet vermektedir.

Özel Engelli Bakım Merkezleri: Engelli bireyler özel engelli bakım merkezlerinde de yatılı bakım hizmeti alabilmektedirler. Bu kapsamda, 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla 331 özel engelli bakım merkezinde 31.750 engelli birey yatılı bakım hizmeti almaktadır.

Recep Koparan Engelli Bakım Merkezinde (Ruhsal, Karma, 19+, 70 kapasite) 66 engelli bireye, Özel Uşak Lidya Sardes Engelli Bakım Merkezinde (Zihinsel, Karma, 19+, 77 kapasite) 73 engelli bireye, Sevgieli Engelli Bakım Merkezinde (Ruhsal, Karma, 19+, 69 kapasite) 67 engelli bireye yatılı hizmet verilmektedir.

Uşak ilimizde resmi ve özel engelli bakım merkezlerinde kurumsal yatılı bakım hizmeti alan engelli birey sayısı 302'dir.

2025 yılı Ekim ayı itibarıyla resmi ve özel engelli bakım merkezlerinde kurumsal yatılı bakım hizmeti alan engelli birey sayısı 38.625'dir.

İlgili mevzuat uyarınca Kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için engelli memur alımı yapacakları münhal kadrolarını; ilgili yılın Ekim ayı sonuna kadar elektronik ortamda Strateji Bütçe Başkanlığı ve Bakanlığımıza bildirmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarından gelen bildirimler öngörülen koşullara ve Nitelik-Kod Kılavuzunda yer alan hususlara uygunluk yönünden inceleyerek elektronik ortamda ÖSYM'ye bildirilmektedir. Bu süreçte yıl içerisinde yapılacak engelli memur atamaları kamu kurum ve kuruluşlarının taleplerine göre belirlenmektedir.

Diğer taraftan Uşak ilinde korumalı işyeri statüsü belgesi almış bir işyeri bulunmamakta olup mesleki eğitim ve istihdam aracılık programları Türkiye İş Kurumu tarafından yürütüldüğünden konunun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bakanlığımız engellilerin temel hak ve özgürlükleri başta olmak üzere erişilebilirlik ile ilgili ulusal politikaların belirlenmesi, mevzuatın hazırlanması ve bu politikaların hayata geçirilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması ile

yükümlü bir kurumdur. Erişilebilirliğin uygulanması tüm kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluğundadır.

Bu kapsamda “herkesin istediği her yere ve her hizmete, bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesi” olarak tanımlanan erişilebilirliğin sağlanması ve yaygınlaştırılması hususu yasal düzenlemelerle güvence altına alınmıştır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 7’nci maddesinde yapıyı çevre, özel ve kamu toplu taşıma sistemleri ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin erişilebilir olması hüküm altına alınmıştır. Ayrıca Kanunun geçici 2’nci ve geçici 3’üncü maddelerinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları, gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından şehir içinde sunulan ya da denetlenen toplu taşıma hizmetlerinde erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik amir hükümlere yer verilmiştir.

Bahsi geçen Kanunun geçici 2’nci ve 3’üncü maddelerine istinaden 20.07.2013 tarihinde yürürlüğe giren Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği gereği illerde valilikler bünyesinde komisyonlar oluşturulmuş olup, yükümlülükleri yerine getirmeyen belediyeler ve diğer kurum ve kuruluşlar için, komisyonlar tarafından yapılan denetimler sonucunda erişilebilir olmayan her bir tespit için idari para cezası uygulanabilmektedir. Komisyonlar denetimlerini 2020/3 sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formlarına göre yürütmektedir. Erişilebilir olduğu tespit edilenlere Erişilebilirlik Belgesi Valilik tarafından düzenlenerek verilmekte olup, belge alanların listesi Bakanlığımız web sitesinde bulunmaktadır.

Ülkemizde yapıyı çevrenin planlanması, ruhsatlandırılması ve inşası ile ilgili temel mevzuat olan 3194 sayılı İmar Kanunu’nun ek 1 inci maddesinde ve uygulama yönetmeliği olan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nde de erişilebilirliğin uygulanmasına yönelik amir hükümler yer almaktadır. Bakanlığımız tarafından erişilebilirlik ölçü ve ölçütlerinin daha ayrıntılı olarak Yönetmelikte yer alması için teknik metin oluşturulmuş ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 01.07.2017 tarihinde Yönetmelik yayımlanmıştır. Bu Yönetmelikte yer alan erişilebilirlikle ilgili hükümler gereği, yeni tasarlanan tüm binalarda standarda uygunluk sağlanmak zorundadır.

2019 yılında, yeni inşa edilecek binaların erişilebilir olarak tasarlanması ve inşa edilmesi için yine Bakanlığımızca teknik alt yapısı oluşturularak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sunulan revizyon talebi Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği’ne eklenmiştir.

Mimar ve mühendislerin tüm bina tasarımlarının ilk aşamasından son aşamasına kadar başvurabileceği, açıklayıcı metinlerin yanı sıra mimari çizimlerin üç boyutlu görseller ile desteklendiği, aynı zamanda akademisyenler için kaynak niteliğindeki Erişilebilirlik Kılavuzu yayımlanmıştır.

Yapıyı çevrenin oluşturulmasında planlama, tasarım, ruhsatlandırma ve denetim görevleri bulunan belediyelerin erişilebilirlik mevzuat ve standartlarını uygulamaları ve erişilebilirlik uygulamalarının yaygınlaştırılması için bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması amacıyla 2021 yılından bu yana farklı temalarla düzenlenen “Erişilebilirlik Atölyeleri”nde “Kaldırımlar”, “Yaya Geçitleri”, “Duraklar” “Kent Parkları” ve “Halka Açık Tuvaletler” başlıkları ele alınmıştır. Yapılan 77 atölyeye belediyelerin yöneticileri, mimar, mühendis ve teknikerleri katılım sağlamıştır.

Öte yandan, “Ulusal Erişilebilirlik Günü” konulu 2025/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 16/5/2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. İlgili Genelge uyarınca, erişilebilirlik logosunun kullanımının ve görünürlüğünün artırılması, erişilebilirliğin temel bir hak olduğu bilincinin geliştirilerek gündelik yaşamın doğal bir parçası haline getirilmesi, doğru uygulamaların yaygınlaştırılması, gelecek nesillerde sürdürülebilirliğinin sağlanması ve erişilebilirlik kültürünün oluşturulması amacıyla her yıl Bakanlığımız koordinasyonunda; 10-16 Mayıs Engelliler Haftası’nın son günü olan 16 Mayıs tarihinin “Ulusal Erişilebilirlik Günü” olarak kutlanması kararlaştırılmıştır.

Mevzuat kapsamında erişilebilirlik uygulamalarının geliştirilerek yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalara Bakanlığımızca devam edilmektedir.

Bakanlığımız hizmetlerinin tek çatı altında sunulduğu sosyal hizmet merkezleri (SHM), 2013 yılından bu yana ailelere ve fertlere yönelik koruyucu, önleyici, destekleyici, iyileştirici sosyal hizmet çalışmalarını ilgili paydaşlarla iş birliği halinde sunmaya devam etmektedir. SHM’ler aracılığıyla yürütülen Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) ise sosyal yardım ve hizmetlere ihtiyacı olan aile ve bireylerin objektif kriterlere göre tespiti, bilgilendirilmesi, sosyal yardım ve hizmetlerden yararlandırılması, diğer kamu hizmetlerinden yararlanmalarının sağlanması ve bu suretle yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve refah seviyelerinin yükseltilmesini amaçlayan ve bu sürecin tüm aşamalarında kendilerine rehberlik edilmesini öngören bir programdır. Ayrıca sosyal hizmet modellerinin tanıtılması, vatandaşlarımızın bilgilendirilmesi, yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin sağlanması amacıyla Mobil SHM’ler de çeşitli illerde görevlendirilmektedir.

Bakanlığımız, Amerika Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi-CDS otizm yaygınlık oranlarının hızla arttığını göstermesi nedeniyle (2016’da her 54’te çocukta 1 olacak şekilde açıklanan otizm yaygınlık oranı, 2023 yılında her 36 çocukta 1 olacak şekilde), otizmlili bireyler ve ailelerine yönelik sosyal hizmetler alanında vizyoner politikalara ihtiyaç olduğundan hareketle çalışmalar yapmaya başlamış ve içinde otizm sivil toplum kuruluşlarının da yer aldığı ulusal otizm eylem planlarını hayata geçirmiştir.

Bu doğrultuda, 3 Aralık 2016 tarihinde “Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı (2016-2019)” ile 2 Nisan 2023 tarihinde “Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023-2030)” uygulamaya koymuştur. Bakanlığımız, otizm eylem planlarının hazırlanmasında, izlenmesinde otizm sivil toplum kuruluşları ile işbirliğine önem vermiş temsilcilerinin eylem planı süreçlerinde yer almasını sağlamıştır. İllerde vali yardımcısı başkanlığında “İl Ulusal Otizm Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Komisyonu” kurulmuş, sorumlu ve ilgili kurum ile otizm sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin yer alması sağlanmıştır. İllerde yılda 3 kez vali yardımcısı başkanlığında yapılan “İl İzleme ve Değerlendirme Komisyon” toplantılarına otizm sivil toplum kuruluşu temsilcisi asil üye olarak katılım sağlamaktadır. Uşak İl İzleme ve Değerlendirme Komisyonunda “Uşak Mavi Işık Otizm Derneği” üye olarak görev yapmaktadır.